7/4236 -3-

573

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23-300-779

04 HAZİRAN 2001

Konu : Yazılı Soru Önergesi

8309

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 15.05.2001 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4236-10361/24335 sayılı yazısı.

Adıyaman Milletvekili Sayın Mahmut GÖKSU'nun tarafıma tevcih ettiği 7/4236-10361 esas no.lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99. Maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :
EK-1 Önerge Cevabı (5 Sayfa)

DAĞITIM:
Gereği :
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık
Devlet Bakanlığı
(Sayın H.Hüsamettin ÖZKAN)

ADIYAMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN MAHMUT GÖKSU'NUN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/4236-10361)

Soru 1 :

15 Aralık 1997 tarihinde Başbakan Mesut Yılmaz tarafından imzalanan Mavi Akım Projesinden en çok rahatsız olanlardan biri de Türkmenistan Cumhurbaşkanı Türkmenbaşı'dır. Bunun nedeni sizce nedir?

Cevap 1 :

Mavi Akım ve Türkmenistan projeleri birbirlerine rakip projeler değildir. Her iki kaynaktan gelen gaza da Türk pazarının ihtiyacı vardır. Türkiye'nin artan gaz ihtiyacı gözönüne alınarak Türkmenistan ile de bir Hükümetlerarası Anlaşma ve bir Doğal Gaz Alım Anlaşması imzalanmıştır ve Hükümetlerarası Anlaşma Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce de onaylanarak kanunlaşmıştır. Türkiye, Türkmenistan Anlaşması'ndan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmektedir. Türkmenistan Projesi'nde ilerleme sağlanabilmesi için, Türkmenistan tarafından Anlaşma gereği somut adımlar atılması beklenmektedir.

Soru 2 :

Türkmenistan'ın daha ucuz gaz vermesine karşılık niçin Rusya tercih edildi?

Cevap 2 :

Alım fiyatları, ilgili ülke şirketi ile imzalanmış olan Alım Satım Sözleşmesi'nde yer alan "Kontrat Fiyatı" maddesinde belirtilen, içinde uluslararası petrol ürünleri fiyatlarının yer aldığı formüllere göre hesaplanmakta ve her alım kontratında fiyat formülleri farklılık göstermektedir. Buna bağlı olarak Rusya ve Türkmenistan Doğal Gaz Alım Satım Kontratları'ndaki alım fiyat formülleri birbirinden farklı olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda her bir alım fiyatımızın artış ve azalışları zaman içinde farklılık göstermektedir. Bu nedenle bu fiyatların kıyaslanması uzun döneme yayıldığında bir anlam taşımaktadır ve buna göre Türkmen gazının Rus gazına göre daha ucuz olduğu ifadesi yanıltıcı olacaktır. Örneğin, Türkmenistan Anlaşması'nın imza tarihinde Türkmen gazı Rus gazına göre %24 daha pahalı idi.

Ayrıca alım fiyatlarının nihai satış fiyatlarına yansıtılmasında, doğal gaz boru hattının ülke topraklarına girdiği nokta ile pazara olan uzaklığını dikkate alan taşıma maliyetleri de göz önünde bulundurulmaktadır.

Soru 3 :

Türkiye Rusya'dan gelen gazı her hangi bir sebeple almasa da parasını ödemek zorunda mı? Antlaşma metninde böyle bir hüküm var mı?

Cevap 3 :

Mavi Akım projesi kapsamında alınacak doğal gaz için imzalanmış bulunan Doğal Gaz Alım Satım Anlaşması'nda, mücbir sebep dışında BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nden kaynaklanan bir nedene bağlı olarak alınamayan gaz için al ya da öde yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu husus diğer tüm anlaşmalarda da yer almaktadır.

Soru 4 :

Rusya gazı zamanında vermediğinde herhangi bir yaptırım var mı?

Cevap 4 :

Projenin Rus tarafından kaynaklanan gecikmesi durumunda Doğal Gaz Alım Satım Kontratı'nda Rus tarafına da uygulanacak cezai müeyyideler mevcuttur.

Soru 5 :

Türkmenistan, Ukrayna, Rusya ve İran'a gaz verirken Türkiye niçin almayı düşünmüyor?

Cevap 5 :

Türkmenistan'dan gaz alımına ilişkin Doğal Gaz Alım Satım Anlaşması halen yürürlüktedir. Türkiye, gerek Hükümetlerarası Anlaşmadan gerekse de Doğal Gaz Alım Satım Anlaşmasından kaynaklanan yükümlülükleri yerine getirmektedir. Projenin daha hızlı gerçekleşmesi için Türkmenistan'ın yapıcı adımlar atması ve yükümlülüklerini yerine getirmesi beklenmektedir.

Soru 6 :

Mavi Akım Projesi, hangi safhada, süresinde bitecek mi?

Cevap 6 :

Mavi Akım projesinin Türkiye bölümünü oluşturan 501 km. uzunluğundaki Samsun-Ankara hattının boru hattı inşaatı tamamlanmıştır. Rusya'dan alınacak gazın basıncını ayarlayıp ölçümünü yapacak olan Samsun basınç düşürme ve ölçüm istasyonunun inşaat ve montaj çalışmaları devam etmektedir. Türkiye tarafı 2001 yılı sonunda Mavi Akım'dan gelecek doğal gazı alacak duruma gelecektir. Rusya'nın yapım ve işletme sorumluluğunda bulunan Karadeniz geçişiyle ilgili olarak Samsun'a hat borusu sevkiyatı başlamış olup, Rus tarafının deniz geçişi inşaatına sığ bölgelerde Temmuz 2001, derin bölgede ise Eylül 2001 'de başlayarak toplam üç ay içerisinde deniz geçişini tamamlamayı hedeflemişlerdir.

Soru 7 :

Samsun-Ankara boru hattı müteahhidine 52 milyon $ (Dolar) avans ödemesi yapıldı mı? Yapıldıysa yasal dayanağı var mı?

Cevap 7 :

Mavi Akım projesinin Samsun-Ankara doğal gaz boru hattı bölümü ile ilgili olarak OHS konsorsiyumu ile 30.07.1999 tarihinde sözleşme imzalanmış olup, sözleşmenin imzalanmasını müteakip BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından daha önce gerçekleştirilen tüm boru hattı projelerinde olduğu gibi sözleşme bedelinin % 15 'i tutarındaki avans yüklenici konsorsiyuma ödenmiş bulunmaktadır. Mayıs 2001 tarihi itibarıyla ödenen avansın yapımı tamamlanan boru hattı inşaatına karşılık gelen 42 milyon ABD Dolarlık kısmı aylık hakedişlerden kesilmek suretiyle geri alınmıştır.

Soru 8,9 :

-Samsun-Ankara boru hattı hangi safhada, ne zaman bitirilecektir?

-Karadeniz geçişi hangi safhada?

Cevap 8 :

Konu ile ilgili gerekli açıklama 6. soruda yapılmıştır.

Soru 10 :

Rusya'dan gaz ne zaman akacak?

Cevap 10 :

GAZPROM Başkan Yardımcısı KAMAROV'un 16 Mayıs 2001 tarihinde Ankara'da yaptığı basın toplantısında belirttiği gibi gaz arzının en geç 2002 yılının ilk üç ayı içerisinde sağlanacağı planlanmaktadır.

Soru 11 :

Şu ana kadar ne kadar ödeme yapıldı, daha ne kadar ödenecek?

Cevap 11 :

Mayıs 2001 tarihi itibarıyla aylık hakedişler bazında toplam bedeli 285 milyon ABD Doları olan 501 km. boru hattı için yaklaşık 270 milyon ABD Doları ödeme yapılmıştır. Çalışmaları devam etmekte olan ölçüm istasyonu için ise 13 milyon ABD Doları daha ödeme yapılacaktır.

Soru 12 :

Doğubayazıt-Erzurum hattı hangi sahada?

Cevap 12 :

Doğubayazıt-Erzurum hattının da içinde bulunduğu yaklaşık 1500 km. uzunluğundaki Doğu Anadolu doğal gaz iletim hattı inşaatı İran sınırından Ankara'ya kadar tamamlanmış bulunmaktadır.

Soru 13 :

Bu hatla doğu ve güneydoğuda hangi illere doğal gaz verilebilecek?

Cevap 13 :

Doğu Anadolu doğal gaz iletim hattı, Doğubayazıt'tan başlayıp Ağrı, Erzurum, Erzincan, Sivas, Kayseri ve Kırşehir üzerinden Ankara'ya kadar ulaşırken, Kayseri'den alınan bir branşman hattı ise Aksaray ve Konya üzerinden Seydişehir'e kadar ulaşmaktadır.

573

Sözkonusu boru hattı vasıtasıyla, hattın güzergahı üzerinde bulunan ve yukarıda isimleri verilen yerleşim birimleri dışında, bu hattan Erzincan'dan alınacak bir branşmanla Bayburt, Gümüşhane üzerinden Trabzon ve Rize'ye ulaşılarak Doğu Karadeniz bölgesine doğal gaz arzı sağlanacaktır.

Ayrıca Sivas'tan alınacak bir branşmanla Malatya, Gaziantep, Kahramanmaraş, Osmaniye, İskenderun, Adana üzerinden Tarsus ve Mersin'e ulaşılarak güney illerimize doğal gaz arzı sağlanacaktır.

Mevcut Konya'ya uzanan branşman hattı ise Isparta, Denizli, Nazilli üzerinden İzmir'e kadar uzatılacak olup, bu illerimize doğal gaz arzı sağlanır iken, ayrıca bu hattın branşmanlarıyla, Afyon, Uşak, Antalya'ya da doğal gaz arzı sağlanacaktır.

Soru 14 :

Adıyaman'a doğal gaz ne zaman verilecek?

Cevap 14 :

Yeni doğal gaz yasası çerçevesinde yerleşim birimlerine doğal gaz verilmesi hususu bu amaçla kurulacak olan şirketlerin Enerji Piyasası Düzenleme Kurulundan yetki lisansı almalarını müteakip mümkün olacaktır.